

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Frösåkersskolan
i Östhammars kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Frösåkersskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Frösåkersskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver organisera och leda ett strategiskt jämställdhetsarbete som involverar all personal och genomsyrar undervisning och skolans verksamhet i övrigt.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med skolans personal utveckla arbetssätt som stimulerar och utmanar alla elever och som stärker elevernas motivation till lärande och personlig utveckling.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda ett arbete för att tillsammans med personal och elever hitta gemensamma förhållningssätt kring studiero och skapa en hållbar studiemiljö för alla elever.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver systematiskt följa upp och föra samtal med lärarna om orsaker till eventuella avvikelser och skillnader i omdömen och betyg för att säkerställa likvärdighet i lärares bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **10 januari 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:6190) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa, inkommen dokumentation samt offentlig statistik.

Uppföljning och analys

Rektorn följer regelbundet upp kunskapsresultat och undervisningens genomförande. Uppföljningen har en bredd och omfattar måloppfyllelsen i alla årskurser och ämnen. Enligt gemensamma rutiner på skolan arbetar lärarna med att analysera nuläge, sätta mål för den egna undervisningen, följa upp och utvärdera resultatet. Lärarna dokumenterar elevernas kunskaper i skolans lärplattform vid fyra tillfällen per år, vilket sedan ligger till grund för mittermins- och terminsuppföljningar. I lärplattformen kan rektorn följa upp resultat och se över statistik för bland annat flickor och pojkar. Även arbete med utredningar om särskilt stöd och beslut om insatser dokumenteras i lärplattformen och utvärderas i analysmöten där rektorn, biträdande rektor, speciallärare och specialpedagog deltar. Som underlag för uppföljningen använder sig rektorn även av betyg, resultat från nationella prov, enkäter och olika kartläggningar. Rektorn får också en tydlig bild av undervisningens förutsättningar, styrkor och utvecklingsbehov genom lektionsobservationer som skolledningen genomför. I ämnesgrupper samt i arbetslag, som på skolan benämns visteslag och som består av lärare i olika ämnen från årskurs 4–9, diskuterar lärarna förutsättningar att bedriva undervisningen. De har en dialog kring hur undervisningen fungerar, varför det ser ut som det gör på skolan och hur de kan förbättra elevernas lärandesituation. Rektorn följer upp detta genom regelbundna möten med såväl arbetslagsledarna, som på skolan benämns visteslagsledare och som ingår i ledningsgruppen, samt med ledare för ett projekt på skolan.

Utifrån analyserna har rektorn identifierat utvecklingsområden, fattat beslut om åtgärder och fördelat resurser. Utvecklingsområden som rektorn har valt att prioritera är ledarskap i klassrummet, språkutvecklande arbetssätt, höja resultaten i matematik, trygghet i skolan samt ett projekt kring elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling som drivs i samarbete med ett universitet. Effekten av arbetet följs upp genom lärarnas löpande analys, som delas med rektorn och bland annat tas upp på medarbetarsamtalen. Exempel på effekter är att lärarna nu i stort tillämpar en gemensam lektionsstruktur, och att rektorn har satt in en förstelärare i matematik. Vissa andra satsningar är det ännu för tidigt att se effekter av.

Värdegrundsuppdraget förmedlas av olika aktörer men rektorn följer inte specifikt upp hur lärarna integrerar värdegrunden i undervisningen. Huvudmannen har ett koncept kring värdeorden respekt, ansvar och omsorg som lärarna arbetar utifrån på mentorstiden men lärarna kan annars inte ge exempel på hur de arbetar med värdegrunden i sin undervisning. Eleverna besöker vidare ett religiöst samfund för diskussioner om värdegrund, självbild och beteende samt tar del av ett ishockeylags arbete mot mobbning, men det är inte något som integreras i undervisningen eller något som rektorn följer upp.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn leder det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskapsuppdrag. Rektorn har organiserat för lärare att kontinuerligt samverka, dela med sig av sin kunskap och lära av varandra. Det finns avsatta tider för lärare att mötas i kollegiala sammanhang, såväl ämnesvis som inom visteslag. Dessutom deltar representanter för elevhälsan på visteslagsmötena varje vecka. Lärande i kollegiet sker till stor del inom skolans utvecklingsprojekt. Exempelvis har lärarna en bokcirkel inom vilken de ska ha läst en bok om ledarskap i klassrummet, prövat olika saker i undervisningen och reflekterat över frågor. Vidare driver förstelärarna ett arbete med upprepad daglig läsning under en period för att få in läsning som ett naturligt moment i undervisningen. Utifrån det har lärare på högstadiet börjat med högläsning i vissa ämnen. Lärarna har även diskuterat i vilken mån de ska ange mål och syfte med varje lektion. Vidare har lärarna på arbetsplatsträffar tagit upp att alla lektioner ska ha en tydlig start och ett slut. De har också diskuterat rutiner i sina arbetslag och pratat om hur de gör i praktiken.

Skolans rutiner förmedlas dels löpande på möten och digitalt, dels genom ett samlat dokument i form av en ordlista med skolans rutiner och övriga dokument. Vid terminsstart tar rektorn upp denna ordlista med all personal, så alla har tillgång till den. Rektorn har i övrigt arbetat på att tydliggöra för personalen vilka olika uppdrag och ansvar som gäller för

exempelvis ledningsgruppen, visteslagsledarna, trygghetsteamet samt de som har ett speciellt uppdrag kring kompetensutveckling.

Nyanställda lärare får en mentor och en introduktion, som bland annat består i en tvådagars kommungemensam utbildning. Det framgår att det finns det flera obehöriga lärare på skolan varav en del är legitimerade men andra inte. Dessa stöts av sina kollegor. Rektorns målsättning är att lärarna ska ha rätt behörighet och uppmuntrar därför obehöriga lärare att läsa upp sin behörighet, exempelvis genom lärarlyftet.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte leder något strategiskt jämställdhetsarbete där utbildningen genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Även om rektorn i sin uppföljning gör noggranna analyser av skillnader i resultat mellan flickor och pojkar så ligger rektorns fokus mer på att mer generellt främja elevers utveckling och lärande. Rektorn har inte arbetat med förslag till åtgärder ur ett jämställdhetsperspektiv eller gett någon ledning eller styrning kring lärarnas jämställdhetsarbete. Lärarna tar i liten omfattning hänsyn till eventuella skillnader mellan flickor och pojkar i undervisningen, förutom där det på ett naturligt sätt ingår i ämnet. Eleverna uppfattar inte att de har pratat om jämställdhet i skola och samhälle, om skillnader mellan könen eller genusfrågor i samband med studie- och yrkesval. Rektorn konstaterar att skolan ger mer särskilt stöd till pojkar än till flickor och rektorn har uppmärksammat att de behöver arbeta tydligare med hur jämställdhetsarbetet ingår i varje lärares undervisning och hur jämställdhet syns eller inte syns i klassrummet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver organisera och leda ett strategiskt jämställdhetsarbete som involverar all personal och genomsyrar undervisning och skolans verksamhet i övrigt.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte leder ett medvetet och systematiskt jämställdhetsarbete där utbildningen genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Rektorn följer upp flickors och pojkars resultat och analyserar tänkbara orsaker, men har inte vidtagit några åtgärder eller säkerställt om något jämställdhetsarbete bedrivs av lärarna. Genom ett

medvetet arbete för att motverka stereotypa uppfattningar av vad som anses vara kvinnligt och manligt kan skolan bidra till att elever inte begränsas i sitt lärande och personliga utveckling eller i val av framtida studier eller yrke.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar ett strategiskt jämställdhetsarbete som genomsyrar utbildningen och som ger eleverna en förståelse för hur olika uppfattningar om vad som anses kvinnligt och manligt kan påverka egna och andras möjligheter i livet. Det behöver även finnas en medvetenhet bland personalen om hur flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan. För att eleverna ska kunna skapa sig en förståelse för betydelsen av ett jämställt samhälle behöver de utveckla sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur dessa kan begränsa människors livsval och livsvillkor. Förslagsvis kan arbetet inledas med att rektorn undersöker vilka förväntningar och krav som ställs på flickor respektive pojkar eller hur flickor och pojkar får inflytande och ges lärarstöd i undervisningen. En annan utgångspunkt kan vara att undervisningens innehåll, arbetsformer och läromedel följs upp på ett sådant sätt att könsmönster uppmärksammas. Rektorn kan också ha som utgångspunkt att ta reda på om, när och hur eleverna får möjlighet att diskutera könsroller och könsnormer. Utifrån vad uppföljning och analys visar kan rektorn fatta beslut om främjande och förebyggande åtgärder som bidrar till elevernas möjligheter att lära och utvecklas utan att begränsas av kön. Rektorn kan också beakta frågan i samtal vid nyanställning eller medarbetarsamtal. Genom att rektorn tar fram specifika insatser för ett jämställdhetsarbete kan rektorn också följa upp och se effekten av ett sådant. För vidare stöd i arbetet rekommenderas en rapport från Skolforskningsinstitutet om aktivt jämställdhetsarbete i undervisningen¹ samt Skolverkets text om aktivt jämställdhetsarbete.²

¹ Skolforskningsinstitutet (2024). Aktivt jämställdhetsarbete i undervisningen, Solna, Skolforskningsinstitutet.

² Skolverket (2024). Aktivt jämställdhetsarbete i skolan.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/aktivtjamstalldhetsarbete-i-skolan> [2024-12-04]

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elever och elevhälsa, lektionsobservationer, inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Lärarna arbetar till övervägande del med en tydlig struktur på lektionerna. De har inom ramen för ett utvecklingsprojekt arbetat med lektionsstruktur och det är uttalat på skolan att alla lärare ska ha en tydlig start och ett tydligt avslut på lektionerna. Lärarna börjar lektionen med att gå igenom lektionens tid, innehåll och upplägg vilket finns presenterat på tavlan. Där har även de flesta lärare tydliggjort målet med lektionen. Några lärare begränsar sig dock beroende på ämne och arbetsområde till att ta upp syftet i början av ett arbetsområde för att sedan påminna om det då och då. För att få tydliga avslut på lektionerna kan lärarna exempelvis sammanfatta och utvärdera lektionen utifrån dess syfte, gå igenom vad som ska hända härnäst eller avsluta genom att eleverna städar undan och ställer sig bakom sina stolar.

Undervisningen är till viss del varierad och innefattar ett aktivt lärarstöd, men flera elever har trots det svårt att komma igång i arbete och bibehålla sitt engagemang under hela lektionen. Lärarna hjälper eleverna främst genom att röra sig runt i klassrummet, fråga hur det går och ge stöd åt de som behöver, men det finns elever som uppfattar att lärarna inte förklarar så att de förstår. Hur och i vilken omfattning lärarna varierar olika arbetsformer och arbetssätt för att bibehålla elevernas engagemang i skolarbetet skiljer sig åt mellan lärare och ämne. Exempelvis kan läraren växla mellan olika sorters uppgifter under lektionen, såsom genomgångar, muntliga eller skriftliga elevuppgifter, läsning eller annat. Ändå framgår det att flera elever har svårt att hålla fokus genom hela lektioner. Det är individuellt arbete som överväger under lektionerna, men eleverna kan även diskutera parvis eller i smågrupper sinsemellan hur de exempelvis

löser ett problem. Grupparbete förekommer endast under enstaka lektioner.

Elevers delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att lärarna inte metodiskt arbetar för att ge eleverna inflytande på arbetsformer och innehåll i undervisningen, men eleverna är till viss del delaktiga i utvärdering och planering av undervisningen. Vissa lärare låter eleverna ha inflytande genom att låta eleverna få komma med förslag på hur de ska redovisa eller genom att ta in elevernas synpunkter i korta utvärderingar av olika slag. Det kan handla om att utvärdera lektioner med hjälp av tummar upp eller ner, utträdesbiljetter, digital fråga eller genom att gå igenom i vilken omfattning dagens mål är genomförda. För en del lärare sker utvärderingen i slutet av olika moment. Det är inte helt tydligt för eleverna på vilket sätt de har inflytande, utan det ser olika ut i olika ämnen.

Eleverna får vissa möjligheter till reflektion i undervisningen. Detta sker främst genom att eleverna får reflektera i par eller smågrupper över olika uppgifter. Dessutom förekommer det att eleverna i samband med provtillfällen får reflektera över hur de studerade inför provet och hur det gick. I övrigt är det främst under moment om studieteknik som eleverna får tillfälle att reflektera över hur de lär sig.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna arbetar i varierande grad med att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. De flesta lärare har höga förväntningar på eleverna och arbetar med att stärka elevernas motivation och tro på sig själva. Det kan exempelvis ske genom att läraren visar vad eleverna lärt sig, låter dem märka att de klarar utmanande uppgifter, ger dem återkoppling på uppgifter och under arbetets gång talar om att eleverna arbetar bra. Elever kan dock förknippa förväntningarna med höga krav, som ibland även uppfattas som otydliga. Elevhälsan är till viss del involverad i motivationsarbetet men arbetar främst på individnivå med elever som har hög frånvaro. Tidigare hade skolan en studie- och yrkesvägledare som bland annat arbetade med motiverande samtal, men i dagsläget finns det ingen sådan på skolan.

Undervisningens innehåll och arbetssätt är till vissa delar anpassat så att arbetet utmanar elever utifrån hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling, men lärarna anpassar inte alltid undervisningen så att den stimulerar och utmanar alla elever. Det finns olika hjälpmedel såsom tidtagarur, hörselkåpor, stressbollar, skärmar och luftkuddar att tillgå i klassrummen och elever kan få arbeta utifrån olika svårighetsnivåer i uppgifterna. Elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling kan ibland få arbeta med visst material på egen hand, men detta erbjuds inte i alla ämnen. Ibland kan de få i uppgift att skriva svårare texter, arbeta med

en mer avancerad bok eller få arbetsblad från nätet. Det finns även exempel på hur skolan arbetat på individnivå för att motivera vissa elever genom att låta dem fokusera på ett ämne i taget eller få egna provtillfällen. I andra fall erbjuds inte elever som blir snabbt klara eller ligger långt fram i sin kunskapsmässiga utveckling mer utmanande uppgifter utan får endast läsa, rita eller hjälpa andra elever tills övriga i klassen är klara.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med skolans personal utveckla arbetssätt som stimulerar och utmanar alla elever och som stärker elevernas motivation till lärande och personlig utveckling.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det finns ett behov av att arbeta med att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära då det varierar i vilken grad lärare arbetar med detta. Det ligger i skolans ansvar att stödja elever, oavsett var de befinner sig, för att nå så långt som möjligt i sitt lärande och personlig utveckling. Genom att ytterligare arbeta med elevers motivation finns en möjlighet att nå långt i detta arbete.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna och elevhälsan hittar tydliga sätt att visa höga förväntningar och strategier för att motivera elever i skolarbetet och till lärande. Rektorn behöver leda och styra arbetet på ett systematiskt sätt så att det går att följa upp effekterna av arbetet. Det kan rektorn exempelvis göra genom att kartlägga hur personalen ser på begreppen motivation och höga förväntningar samt observera hur det konkret tar sig uttryck i utbildningen som helhet. På så sätt kan rektorn besluta om relevanta insatser och ge adekvat stöd till personalen i det fortsatta arbetet. Det är många faktorer som kan påverka elevers motivation och skolan behöver brett undersöka hur olika delar av undervisningen påverkar elevernas motivation. Det kan handla om anpassningar, utmaningar, tydlighet i vad som ska göras och varför, hur elever får syn på sin progression, elevers inflytande över undervisningens innehåll, hur elever ges strategier för lärande, klimatet i klassrummet etcetera. Men det är också viktigt att undersöka vilka normer och föreställningar som eleverna bär på kring skolan och möjligheterna att utvecklas som individ. Vissa elever behöver få strategier för att bryta negativa bilder av sig själva eller av skolan medan andra elever kan behöva utmaningar för att inte tappa motivation. För vidare stöd i arbetet med att

stärka elevers motivation hänvisar Skolinspektionen till Skolverkets text, Motivation en viktig nyckel till elevers skolframgång.³

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6–7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa, lektionsobservationer, inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Arbetet för trygghet

Rektorn bedriver ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan, men det finns utmaningar ur trygghetssynpunkt. Skolan kartlägger bland annat elevernas trygghet genom en trygghetsenkät som rektorn följer upp och diskuterar med lärarna. Lärarna i sin tur diskuterar trygghetsenkäten med eleverna på mentorstid. Två gånger per år analyserar lärarna tryggheten i sina visteslag och elevhälsoteamet analyserar kränkingsanmälningar och frånvaro. Rektorn följer även upp tryggheten på medarbetarsamtal. Utifrån de behov som har visat sig har rektorn satt in förebyggande åtgärder. Exempelvis har rektorn anställt trygghets- och elevcoacher som ser vad som händer utanför klassrummen, samtalar med elever samt ansvarar för rastaktiviteter för att minska konflikter på rasterna. Det händer dock att trygghets- och elevcoacherna får gå in som lärarvikarier och ställa in rastaktiviteterna. Det finns även ett rastvaktsschema för lärarna, vilket fungerar bra på mellanstadiet, men sämre på högstadiet. Därutöver har vissa scheman lagts om för att öka tryggheten och elevhälsan möter upp vissa elever som har hög frånvaro på grund av otrygghet i skolan. Ytterligare trygghetsskapande åtgärder är att omklädningsrummen hålls låsta och eleverna släpps endast in i dem av undervisande lärare samt att skolan har bussvakter. Enligt trygghetsenkäten känner sig majoriteten av eleverna trygga på skolan men det förekommer att det sker kränkningar och elevers upplevelse av

³ Skolverket (2024). Motivation en viktig nyckel till elevers skolframgång. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/artiklar-omforskning/motivation-en-viktig-nyckel-till-elevers-skolframgang> [2024-12-04].

trygghet varierar. Vissa allmänna utrymmen upplevs som otrygga vilket påverkar lektionerna. Det finns även elever på skolan som är rädda för andra och elever som mår dåligt på grund av konflikter i skolan.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Rektorn leder ett samlat arbete för studiero, men förhållningssätt och åtgärder skiljer sig åt mellan olika lärare. Rektorn har skapat strukturer och startat utvecklingsprojekt för att stärka studieron och lärarna tillämpar vissa gemensamma främjande metoder och arbetssätt som gynnar lugn miljö, såsom arbete för att bygga goda relationer, fasta platser i klassrummet och gemensamma rutiner kring start och avslut av lektioner. På mentorstid varje vecka arbetar klasserna med fokusområden utifrån ett kommungemensamt dokument för respekt, omtanke, ansvar, där värdegrund och ordningsregler till viss del ingår. Fokusområdena kan se olika ut för olika klasser, men kan handla om att komma i tid, ha med sig rätt material eller räcka upp handen. Det skiljer sig dock åt hur lärare upprätthåller studiero. Exempelvis är det inte alla lärare som tillämpar skolans policy om mobilförbud eller att eleverna inte ska ha bensträckare utanför klassrummet på lektionstid. Faktorer som stör arbetsron är att elever på vissa lektioner kommer sent, att elever upprepade gånger lämnar klassrummet under lektionstid, och att elever pratar högt om annat än skolarbete. För att förbättra situationen genomför elevhälsoteamet klassrumsobservationer i vissa klasser med påföljande lärmiljödialoger med lärarna för att stärka ledarskapet i klassrummet. Vissa lärare kan även prata med eleverna om orsaker till studieron och diskutera vad studiero är för varje elev. Eleverna är delvis delaktiga i arbetet för studiero genom att de får besvara enkäter. Vidare kan eleverna lyfta frågor på mentorstiden som de i vissa fall tar med sig till elevrådet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda ett arbete för att tillsammans med personal och elever hitta gemensamma förhållningssätt kring studiero och skapa en hållbar studiemiljö för alla elever.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att vissa lärare inte följer överenskomna strategier för att upprätthålla studiero och att det inte finns ett gemensamt förhållningssätt kring studiero på skolan. När förhållningssättet skiljer sig åt mellan lärare blir konsekvensen att studieron varierar beroende på lärare, elevgrupper eller ämnen. Utan en

gemensam grund riskerar enskilda lärares förmåga att få avgörande betydelse för vilken studiero som råder i klassrummet.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att tillsammans med lärarna fortsätter arbetet för studiero så att det ger önskad effekt. Rektorn kan exempelvis följa upp och eventuellt utöka lärmiljödialogerna med lärarna och elevhälsan kring vad som kännetecknar god studiero och vilka faktorer som är betydelsefulla för att eleverna ska kunna koncentrera sig på undervisningen. Vidare behöver gemensamma förhållnings- och tillvägagångssätt efterföljas av alla och följas upp av rektorn. När det finns en gemensam linje i lärarnas tolerans för olika beteenden och vilka konsekvenser störande moment ger, skapar det en förutsägbarhet och trygghet i elevernas skoldag. Det bidrar också till att förflytta kortsiktiga åtgärder från enskilda lärare till ett mer främjande arbete för studiero. Det är viktigt att lärare som har utmaningar med studieron får tillräckligt stöd för att komma till rätta med studieron. Rektorn behöver därför fortsätta det påbörjade arbetet för att sätta in träffsäkra insatser som ger effekt. Eleverna behöver också få större delaktighet i arbetet för god studiero, exempelvis genom dialoger i klass- och elevråd. Eftersom genomförandet av undervisningen i hög grad påverkar studieron, är också arbetet med att motivera elever och anpassa undervisningen efter eleverna en del i att förbättra studieron på skolan. För vidare stöd i arbetet med studiero hänvisar Skolinspektionen till Skolverkets text, Regler och förväntningar på elever i undervisningen.⁴

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa och elever samt inkommen dokumentation och offentlig statistik.

⁴ Skolverket (2024). Regler och förväntningar på elever i undervisningen.

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/regler-och-forvantningar-pa-elever-i-undervisningen> [2024-12-04]

Rektorns analys av omdömen och betyg

Rektorn följer regelbundet upp och analyserar lärares betygsättning i olika årskurser och ämnen, men kan inte förklara avvikelser mellan betyg och nationella prov. I kvalitetsarbetet gör rektorn en omfattande genomlysning av resultaten i olika ämnen och en orsaksanalys kring faktorer som kan ha påverkat betygen. Rektorn har identifierat avvikelser såsom att betygen i vissa ämnen ligger högre än resultaten på de nationella proven, medan de i andra ämnen ligger lägre. Rektorn har även observerat att flickor har högre betyg än pojkar i matematik i årskurs 9 medan det är tvärtom i engelska. Rektorn har dock inte funnit någon förklaring till att det ser ut på det viset, men uppger att bedömningen skiljer sig åt mellan olika lärare i något ämne. Lärargrupperna har fått diskutera bedömning sinsemellan och rektorn har i vissa fall haft samtal med lärare där betygsättningen skiljer sig åt mellan olika lärare på skolan. Även lärarna uppger att de tittar på avvikelser, men de har inte varit medvetna om vissa avvikelser mellan de nationella proven och betygen. Lärarna brukar inte ha samtal med rektorn om sådana avvikelser eller skillnader förutom i enskilda fall där läraren vid sin egen betygsättning kan se att betygen i någon grupp skiljer sig mycket från resultaten på det nationella provet.

Kvalitetssäkring av betyg

Rektorn ger till stor del lärare förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar, omdömen och betyg. Det finns avsatt tid för lärare att i ämneslagen prata om betygsättning. Varje ämneslag har ett årshjul för att bland annat säkerställa en likvärdig och kvalitetssäker bedömning och betygsättning, men det är främst vid terminsslut som lärarna diskuterar detta. Lärarna använder olika sorters underlag vid bedömning, såsom prov och elevarbeten, och har under terminerna framåtsyftande och formativa samtal med eleverna om skolarbetet. Lärarna dokumenterar därefter sin bedömning i skolans lärportal.

Lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Till exempel använder många lärare Skolverkets bedömningsstöd. Några lärare har samtalat om bedömning vid ämnesträffar och sambedömer de nationella proven. Lärarna använder även elevexempel på uppgifter som anonymiseras och pratar om bedömning av dem. Det finns även dagar avsatta då alla lärare inom huvudmannen ses och kan utbyta erfarenheter, men dessa är inte specifikt avsedda för att diskutera bedömning och betyg. Däremot har huvudmannen nyligen startat ett arbete med en röd tråd från förskoleklass upp till gymnasiet där en del av arbetet ska handla om arbete med betyg och bedömning, däribland bedömningsuppgifter och likvärdighet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver systematiskt följa upp och föra samtal med lärarna om orsaker till eventuella avvikelser och skillnader i omdömen och betyg för att säkerställa likvärdighet i lärares bedömning och betygssättning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det finns skillnader och avvikelser i lärares bedömning och betygssättning. Rektorn har uppmärksammat dessa, men har ingen förklaring till dem och lärarna känner inte till vissa avvikelser som finns. Lärarna har ingen gemensam dialog med rektorn kring orsaker till skillnader eller avvikelser mellan nationella prov och betyg, förutom i enstaka fall. Då en fördjupad och bred dialog saknas riskerar rektorn att inte kunna säkerställa en likvärdig bedömning och inte heller kunna säkerställa lärarnas kompetens kring bedömning. De åtgärder rektorn sätter in riskerar också att inte bli träffsäkra.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna analyserar omdömen och betyg för att ge lärarna möjlighet att reflektera över sina bedömningar. Vid skillnader mellan exempelvis kön, ämnen eller årskurser bör rektorn söka förklaringar till dessa samt säkerställa att skillnaderna inte beror på lärarnas bedömarkompetens. Rektorn har även ett ansvar i sin analys att fastställa om lärare tolkar styrdokumentet lika eller om lärare har bedömt och vägt in elevprestationer på olika sätt. Huvudmannen kan här stödja rektorn genom att skapa förutsättningar till samarbete med andra skolor. Rektorn behöver även säkerställa att avvikelser mellan resultat på nationella prov och omdömen eller betyg inte beror på lärarnas bedömarkompetens. I det arbetet behöver rektorn också definiera hur resultat från nationella prov särskilt ska beaktas.

Beslutet har fattats av Christina Wallin, utredare.

I den slutliga handläggningen har utredare Sylvia Lindqvist (föredragande) och utredare Maria Hermansson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Tio lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den offentliga statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för möjlighet till yttrande.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 26 och 27 november 2024.
Digital intervju med rektorn genomfördes den 28 november 2024.
Granskningen genomfördes av utredarna Sylvia Lindqvist och Maria Hermansson.

Frösåkersskolan är en grundskola med årskurserna 4–9. Huvudman för skolan är Östhammars kommun. Skolan hade vid tidpunkten för Skolinspektionens besök 528 elever.